

Буратчук Н. Ю.,

к.е.н., ст. викладач кафедри корпоративних фінансів і контролінгу

ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»

Фінансовий контролінг в управлінні запасами підприємства

Запаси займають особливе місце в структурі майна як виробничих, так і торговельних підприємств. Як правило, фінансування запасів є основною статтею витрат при формуванні собівартості виробленої та реалізованої продукції компаній. Склад, структура, якість та ліквідність запасів є визначальними факторами структури продажів, собівартості та частини інших витрат. Темпи нагромадження чи скорочення кількості запасів визначають динаміку витрат на зберігання запасів, їх утилізацію, відображення їх вибуття у структурі собівартості.

Від того, наскільки збалансованою є структура запасів щодо потреб виробництва та попиту на продукцію, в короткостроковій перспективі залежать фінансові результати підприємства, а в довгостроковій – частка ринку, кількість покупців та, в кінцевому підсумку, досягнення стратегічних цілей і створення додаткової вартості. За допомогою управління динамікою поповнення запасів та їх структурою забезпечується збалансування інтенсивності матеріальних і грошових потоків та зниження чутливості до впливу факторів зовнішнього середовища.

Результати використання фінансового контролінгу у зарубіжній практиці підтверджують його дієвість як системи підтримки фінансових рішень як на рівні корпоративних фінансів в цілому, так і на рівні окремих сегментів, таких як управління запасами.

Фінансовий контролінг як сучасна концепція управління є об'єктом наукового дослідження багатьох науковців. Серед вітчизняних та зарубіжних вчених вагомий внесок у розвиток концептуальних основ контролінгу зробили Є.А. Ананькіна, Й. Вебер, Н. Г. Данілочкіна, А.М. Кармінський, Х. Кюппер, Е.

Майер, Р. Манн, Т. Райхман, С.Г. Фалько, Х.Й. Фольмут, Ф. Фрайберг, Д. Хан, П. Хорват та інші. Сутність фінансового контролінгу та його методів досить широко висвітлена в роботах Н.Д. Бабяк, С.В. Івахненкова, О.Е. Лубенченко, О.О. Терещенка. Вагомий внесок у сучасну економічну теорію і практику формування та ефективного використання оборотних активів та робочого капіталу зробили Г.М. Азаренкова, М.Д. Білик, І.О. Бланк, І.В. Зятковський, Н.Л. Марусяк, Ю.В. Петленко, С.І. Юрій, М.В. Черватюк та інші.

Чим вищу частку запаси займають у структурі робочого капіталу і валюті балансу підприємства, тим важливішого значення набуває ефективність системи їх планування і контролю. На нашу думку, для значної кількості галузей народного господарства запаси повинні розглядатися як об'єкт фінансового контролінгу поряд з об'єктами, що передбачені за класифікацією вітчизняних вчених Н.Д. Бабяк та О.О. Терещенка: грошовими потоками підприємства, витратами, ризиками, інвестиційними проектами, вартістю підприємства, логістичними процесами. З точки зору фінансового контролінгу, першочерговим завданням ефективного управління запасами є планування фінансової потреби в робочому капіталі та створення системи моніторингу ключових показників результативності.

При цьому, планування потреби в капіталі для фінансування запасів є пріоритетним завданням контролінгу в управлінні запасами. Таке планування необхідне не лише з точки зору покращення показників фінансового стану та результативності діяльності підприємства, а й як фактор створення додаткової вартості для інвестора. З одного боку, оптимальна кількість інвестицій у запаси у кожен момент часу вирівнює величину інвестованого капіталу, з іншого – дозволяє мінімізувати витрати на зберігання запасів, таким чином підвищуючи значення чистого операційного прибутку – NOPAT.

На нашу думку, серед ключових показників результативності управління запасами можна виділити наступні: коефіцієнти ліквідності, співвідношення чистого робочого капіталу та робочого капіталу, період обороту дебіторської заборгованості, коефіцієнт запасомісткості товарообороту, рентабельність

оборотних активів, коефіцієнт нарощення доданої вартості запасів, коефіцієнт випередження (відставання) як співвідношення темпу росту робочого капіталу та темпу росту товарообороту, робочий капітал у розрахунку на 1 гривню товарообороту, середньорічний рівень оборотних активів у відсотках до товарообороту, середньорічні темпи росту (зниження) робочого капіталу, середній вік дебіторської заборгованості. З точки зору фінансового контролінгу, моніторинг повинен охоплювати також аналіз відхилень показників діяльності та статей бюджету, що формуються різними центрами відповідальності, та актуалізацію прогнозів фінансової потреби в запасах.

Список використаних джерел:

1. Бабяк Н. Д. Оценка эффективности логистических бизнес-процессов торгового предприятия / Н.Д. Бабяк, Ю.И.Ткачук // Green Controlling: Сборник трудов III Международного конгресса по контроллингу / Под науч. ред. С.Г. Фалько. – М.: НП «Объединение контроллеров», 2013. – 328 с.
2. Буратчук Н. Ю. Інноваційні підходи до управління робочим капіталом торговельних мереж [Електронний ресурс] // Н. Ю. Буратчук // Економіка: реалії часу. Науковий журнал (Index Copernicus, EBSCO Publishing, Ulrichsweb, PИHЦ). – 2014. – № 5 (15). – С.133-140. – Режим доступу до журн.: <http://economics.opu.ua/files/archive/2014/n5.html>
3. Терещенко О.О. Фінансовий контролінг: навчальний посібник/ О.О.Терещенко, Н.Д. Бабяк. — К. : КНЕУ, 2013. — 406 с.
4. Martin J. The Complex and Multifaceted World of Performance Management in NGOs: A Case Study. – [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: http://www.afaanz.org/openconf/2011/modules/request.php?module=oc_proceedings&action=view.php&a=Accept+as+Paper&id=335